

2023-11-29

Dnr SU: SU-333-0090-23

Ert Dnr: Fi2023/02703

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Enheten för mervärdesskatt och punktskatter
fi.remissvar@regeringskansliet.se
cc: johan.westlund@regeringskansliet.se

Remissyttrande: Promemorian Höjd skatt på tobak och nikotin

Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD) vid Institutionen för folkhälsovetenskap, Stockholms universitet, har inbjudits att kommentera Promemoria *Höjd skatt på tobak och nikotin* (Fi2023/02703).

Skatten på tobak (cigaretter, cigarrer, cigariller, röktoak, snus, tuggtobak och övrig tobak) är indexerad och omräknas sedan 2012 årligen enligt konsumentprisindex (KPI). Justeringar för 2023–2024 gjordes istället med grund i Fi2022/00247 och Prop. 2021/22:245, vilket till följd av den efterföljande höga inflationen inneburit att realprishöjningarna blivit lägre än väntat. I föreliggande promemoria föreslås att skatten på cigaretter och olika former av tobak från 1 november 2024 ska höjas med 9 procent, skatten på snustobak sänkas med ca 20 procent samt att även skatten på e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter årligen ska beräknas utifrån KPI.

SoRAD konstaterar att det finns betydande forskningsstöd för att beskattning av tobak är ett effektivt verktyg för att minska rökningen. Sverige har bland de lägsta cigarettpriserna i förhållande till köpkraft inom EU. Övriga nordiska länder har också höjt skatten vilket sammantaget gör Sverige till ett lågprisland för de närmst liggande länderna gällande framförallt cigaretter. Risken för ökad resandeförsel eller smuggling från andra länder till Sverige bedöms därför vara låg.

Cigarettpriset är dock ett av flera verktyg för att minska rökningen och dess relaterade skador. Redan inför skatteändringen 2015 (*Vissa Skattefrågor inför budgetpropositionen för 2105*, Fi 2014/1430) ifrågasatte SoRAD att prisökningen på snus var högre än för övriga tobaksprodukter då det är rökning som svarar för de största skadeverkningarna. Föreliggande promemoria föreslår att relationen mellan skattesatserna ändras för att ytterligare spegla skillnaderna i hälsofaror (s. 16 och 20 med grund i hälsorisker i avsnitt 3.1) – genom en höjning för röktoak och relativt kraftig sänkning för tobakssnus. SoRAD instämmer i att det av folkhälsoskäl är rimligt att de produkter som orsakar mindre skada och ofta används som hjälp vid rökslut ska beskattas lägre. Dock saknar promemorian övertygande argumentation för och konsekvensanalys av en så pass stor *sänkning* av skatten på ”traditionellt” tobakssnus.

Institutionen för folkhälsovetenskap

CHES | SoRAD

CHES är ett samarbete med Karolinska Institutet

Exempelvis så hade en önskad rangordning kunnat nås genom att lämna snusskatten oförändrad och höja skatten på cigaretter ytterligare.

SoRAD instämmer i vikten av att noga följa utvecklingen gällande vilken skada e-vätskor och tobaksfritt snus med nikotin medför, inklusive vilka grupper som dessa nya substanser attraherar. Kunskapsläget är ännu oklart men flertalet studier indikerar att båda dessa tobaksfria nikotinprodukter orsakar mindre skada än rökning samt även används som hjälp vid rökslut. *En indexering av skatterna på e-vätskor och andra nikotinhaltiga produkter utifrån KPI förefaller i nuläget rimligt.*

SoRAD tillstyrker med utgångspunkt i forskningen och de folkhälsopolitiska målen förslagen och ambitionen att skattesatserna ska spegla substansernas hälsorisker och skador på individ och samhälle, men ifrågasätter att de facto sänka skatten på tobakssnus.

Beslut i detta ärende har tagits av institutionsstyrelsen vid Institutionen för folkhälsovetenskap 2023-12-12.

Föredragande har varit SoRAD:s föreståndare Jessica Storbjörk, som tillsammans med Tove Sohlberg, Jenny Cisneros Örnberg och Lena Eriksson bearbetat yttrandet.